

KURIA DIECEZJI RADOMSKIEJ Wydział Katechetyczny

Przygotowanie do sakramentu bierzmowania według nowych wskazań Konferencji Episkopatu Polski

Bierzmowanie jest sakramentem wtajemniczenia chrześcijańskiego, poprzez który ochrzczeni otrzymują dary Ducha Świętego. Dzięki działaniu Ducha Świętego w ich życiu jeszcze ściślej jednoczą się z Chrystusem, głębiej zakorzeniają się w synostwie Bożym, stają się zdolni do mężnego wyznawania wiary i jednoczą się z Kościołem (por. KKK 1285). Bierzmowanie wyciska w duszy człowieka niezniszczalny znak – „pieczęć” Ducha Świętego, który jest symbolem zupełnej przynależności do Chrystusa i trwałego oddania się na Jego służbę (por. KKK 1304). Dlatego też każdy ochrzczony powinien przyjąć ten sakrament, ponieważ bez niego wtajemniczenie chrześcijańskie jest niedopełnione (por. KKK 1306). Przygotowanie do sakramentu bierzmowania należy traktować jako czas wzrostu i rozwoju życia duchowego. W katechezie szkolnej czy parafialnej powinno się wykorzystywać różne formy kształtowania wiary oraz ukierunkowywać młodych ludzi na wspólnotę Kościoła, innych ludzi, tradycję chrześcijańską, a także kulturę. W związku z przygotowaniem do sakramentu bierzmowania Konferencja Episkopatu Polski wydała nowe wskazania, które należy wdrożyć w praktykę duszpasterstwa katechetycznego¹. Przygotowanie do sakramentu bierzmowania ma pomóc młodym ludziom w odnalezieniu własnej drogi do Boga, poprzez poznawanie wiary. Dlatego też rodzice, katecheci, duszpasterze oraz cała wspólnota wierzących powinna towarzyszyć młodzieży w poszczególnych etapach przygotowania. Dokonuje się ono poprzez katechezę domową, katechizację młodzieży w szkole oraz różne spotkania w parafii.

Cały proces przygotowania do sakramentu bierzmowania został podzielony na trzy etapy: **przygotowanie dalsze, przygotowanie bliższe i przygotowanie bezpośrednie**. Przygotowanie **dalsze** do sakramentu bierzmowania rozpoczyna się już od wczesnego dzieciństwa w rodzinie, następnie dokonuje się poprzez udział w katechezie szkolnej, a także w katechezie parafialnej, która przygotowuje do sakramentów pokuty i pojednania oraz Eucharystii. Kolejnym etapem w przygotowaniu młodzieży do sakramentu bierzmowania jest **przygotowanie bliższe**, które ma formować dojrzałość w wierze, moralny charakter młodego człowieka oraz pomóc mu w odnalezieniu swojego miejsca we wspólnocie Kościoła. Według *Wskazań Konferencji Episkopatu Polski dotyczących przygotowania do przyjęcia sakramentu bierzmowania* kandydat do bierzmowania

powinien „regularnie uczęszczać na lekcje religii w szkole lub w innym środowisku, w którym pobiera naukę, a także uczestniczyć w życiu Kościoła przez udział w niedzielnej i świątecznej Mszy świętej oraz w nabożeństwach”. Trzeci etap w przygotowaniu młodzieży do sakramentu bierzmowania stanowi **przygotowanie bezpośrednie**, które dokonuje się poprzez udział w katechezie szkolnej i parafialnej oraz w spotkaniach poprzedzających przyjęcie bierzmowania. Bezpośrednie przygotowanie do sakramentu bierzmowania powinno podejmować następujące zagadnienia: kerygmat chrześcijański, sakrament chrztu jako wprowadzenie we wspólnotę Kościoła oraz mistagogię sakramentu: pokuty i pojednania, Eucharystii i bierzmowania. W tym ostatnim etapie przygotowania bezpośredniego powinno się zwrócić uwagę przede wszystkim na charakter duchowy bierzmowania. Trzeba więc zorganizować różne systematyczne spotkania formacyjne w parafii, celebracje liturgiczne, a także rekolekcje lub dni skupienia. Przygotowanie bezpośrednie powinno być realizowane niedługo przed udzieleniem sakramentu bierzmowania. Właśnie w tym czasie poprzedzającym bierzmowanie warto zorganizować dla kandydatów, świadków oraz rodziców dni skupienia połączone ze spowiedzią świętą. Można także przeprowadzić nowennę do Ducha Świętego która przygotowuje do przyjęcia sakramentu.

Według *Wskazań Konferencji Episkopatu Polski dotyczących przygotowania do przyjęcia sakramentu bierzmowania*: „Minimalną liczbę spotkań i celebracji, jakie powinny odbywać się podczas katechezy parafialnej, stanowiącej przygotowanie bezpośrednie do sakramentu bierzmowania, określa się na 30, z czego 5 stanowią celebracje liturgiczne. Każdy z etapów formacji powinien zaowocować podjęciem konkretnego zadania apostolskiego”. Istotnym elementem spotkań formacyjnych są celebracje liturgiczne. Powinny one obejmować wszystkich przygotowujących się do przyjęcia sakramentu bierzmowania w parafii, celem doświadczenia wspólnoty wiary i modlitwy. Celebracyjne przygotowanie przed bierzmowaniem polega na zapoznaniu z tekstami modlitw i czytań, które realizuje się podczas przygotowań do przyjęcia sakramentu bierzmowania. Zgodnie ze *Wskazaniami Konferencji Episkopatu Polski dotyczącymi przygotowania do przyjęcia sakramentu bierzmowania*, „Ewangelizacyjna część formacji, polegająca na głoszeniu kerygmatu, powinna

¹ Por. *Wskazania Konferencji Episkopatu Polski dotyczące przygotowania do przyjęcia sakramentu bierzmowania*, <http://episkopat.pl/wskazania-konferencji-episkopatu-polski-dotyczace-przygotowania-do-przyjecia-sakramentu-bierzmowania/>, z dn. 26.02.2018.

zakończyć się celebracją, podczas której kandydaci wybiorą Chrystusa na swojego Pana i Zbawiciela. Część poświęcona wspólnocie Kościoła powinna być zwieńczona celebracją, podczas której młodzież wyzna wiarę Kościoła i zadeklaruje aktywny udział w jego życiu. Podczas celebracji młodzież powinna publicznie wyrazić gotowość przyjęcia bierzmowania i poprosić Kościół o jego udzielenie”.

Wprowadzenie do życia we wspólnocie Ludu Bożego dokonuje się na pierwszym miejscu w rodzinie, która jest nie tylko Kościołem domowym, lecz także drogą Kościoła. Stąd też rodzice powinni w sposób czynny uczestniczyć w przygotowaniu do bierzmowania. W związku z tym spotkania z rodzicami muszą być organizowane po każdym etapie formacji kandydatów. Dlatego też w całym cyklu przygotowań powinno się odbyć przynajmniej 5 spotkań z rodzicami. Powinny podejmować następujące zagadnienia:

- „– odpowiedzialność za własną wiarę i przekaz wartości religijnych swoim dzieciom,
- odpowiedzialność za Kościół i wspólnotę parafialną,
- konieczność nieustannego nawracania się i przebaczenia w rodzinie,
- przeżywanie niedzieli i uroczystości religijnych w kościele i rodzinie katolickiej,
- przygotowanie rodziny do właściwego przeżycia uroczystości bierzmowania i podjęcie działań apostołskich przez jej członków”.

Ważne zadanie w przygotowaniu do sakramentu bierzmowania mają do wypełnienia również katecheci i nauczyciele oraz wychowawcy w szkole. Oprócz przekazu prawd wiary na katechezie trzeba ukazywać prawdziwy obraz Kościoła oraz pogłębiać poczucie przynależności do wspólnoty kościelnej. Dopełnieniem szkolnej katechizacji jest duszpasterstwo katechetyczne, które pozwala dzieciom i młodzieży na przeżycie prawdziwej wspólnoty wiary. Według wskazań Konferencji Episkopatu Polski wprowadzenie we wspólnotę Kościoła, „szczególnie przez podkreślenie sakramentu chrztu świętego, powinno zmierzać do ukazania Kościoła jako wspólnoty założonej przez Chrystusa, jego konieczności do zbawienia, a także przymiotów i funkcji. Należy podkreślić znaczenie parafii dla każdego katolika i promować aktywny udział w jej życiu”.

Spotkania w grupach mogą prowadzić tylko odpowiednio przygotowane osoby: kapłani, osoby konsekrowane, katecheci świeccy lub animatorzy z ruchów i stowarzyszeń. Optymalnym czasem trwania przygotowania bliższego i bezpośredniego do bierzmowania są trzy lata. Według wskazań Konferencji Episkopatu Polski do bierzmowania powinna „przystępować młodzież, która odznacza się dojrzałością intelektualną, emocjonalną i religijną adekwatnie do swojego wieku oraz możliwości. W przygotowaniu do tego sakramentu trzeba koniecznie uwzględnić możliwości osób o specjalnych potrzebach edukacyjnych (np. z niepełnosprawnością intelektualną)”. Mowa jest także o osobach dorosłych, które muszą być formowane w odrębnych grupach, np. dekanalnych lub diecezjalnych i w sposób dostosowany do zwyczajów lokalnych. Nie można udzielać sakramentu bierzmowania

osobom dorosłym bez należytego ich przygotowania. Najwłaściwszym miejscem na przygotowanie kandydatów do sakramentu bierzmowania jest zawsze parafia. Z tego względu „należy dołożyć wszelkich starań, by cała wspólnota parafialna uczestniczyła w przygotowaniu kandydata, głównie poprzez modlitewne towarzyszenie młodzieży i świadectwo wiary”.

W celu wyraźnego zaznaczenia jedności pomiędzy sakramentami chrztu i bierzmowania należy na świadków bierzmowania zapraszać rodziców chrzestnych. Dotyczy to tych chrzestnych, którzy nadal są wierzącymi i praktykującymi katolikami (por. KKK 1309). Tam, gdzie nie jest to możliwe, „świadkiem może być osoba, która już przyjęła wszystkie sakramenty inicjacji chrześcijańskiej, ukończyła 16. rok życia oraz jest wierzącym i praktykującym katolikiem”. Konferencja Episkopatu Polski podkreśla, że fakt przyjęcia sakramentu bierzmowania należy „odnotować w księdze ochrzczonych. Jeśli kandydat nie jest bierzmowany we własnej parafii, informację o przyjętym bierzmowaniu należy przesłać do parafii, w której przyjął chrzest. Dodatkowo należy sporządzić specjalną księgę z danymi bierzmowanych w parafii, w której został udzielony ten sakrament”. Po przyjęciu sakramentu bierzmowania zaleca się zorganizować pielgrzymkę do diecezjalnego lub innego sanktuarium jako wyraz wdzięczności za otrzymany sakrament zwyczajem wielu parafii jest przekazanie młodzieży pamiątki, która jest związana z przyjęciem sakramentu bierzmowania.

Przygotowującym się do bierzmowania należy uświadomić, że zamieszkanie Ducha Świętego w człowieku jest szczególną konsekracją całej jego osoby na podobieństwo świątyni. W ten sposób stają się oni „mieszkańcami” Ducha Świętego, który prowadzi ich do specyficznej relacji z Bogiem i innymi ludźmi. Otrzymane podczas bierzmowania dary Ducha Świętego są jakby zadatkami przyszłej szczęśliwości. Zatem życie chrześcijańskie na ziemi jest niejako inicjacją do udziału w chwale Pana Boga. Dlatego też zadaniem katechetów i duszpasterzy jest ciągle przypomnienie, że Duch Święty mieszka w człowieku, umacnia go w wierze oraz prowadzi do osiągnięcia pełni życia w wieczności. Ważnym obowiązkiem każdego katechizującego jest wskazywanie dzieciom, młodzieży i dorosłym, że Duch Boży wspiera ich dążenia w drodze do świętości. Potrzebne jest jednak zaangażowanie ze strony człowieka oraz postępowanie według nauki Bożej. Wskazówki dla katechetów:

- przypominać naukę o sakramencie bierzmowania i roli Ducha Świętego w życiu człowieka i wspólnoty Kościoła,
- wyjaśnić, na czym polega współpraca z łaską i darami Ducha Świętego,
- uzasadnić potrzebę przyjmowania sakramentu bierzmowania,
- wskazywać, na czym polegają etapy przygotowania dalszego, bliższego i bezpośredniego do sakramentu bierzmowania.
- pomagać w zaangażowaniu się bierzmowanych, ich rodzin oraz całej parafii w przygotowanie i przeżywanie sakramentu bierzmowania.

ks. Stanisław Labendowicz

1. W związku z potrzebą przygotowania osób świeckich i zakonnych do pracy w katechezie szkolnej proponujemy **5-letnie magisterskie studia teologiczno-katechetyczne i 3-semesterne podyplomowe studia teologiczno-katechetyczne z przygotowaniem pedagogicznym** w Instytucie Teologicznym w Radomiu pod patronatem Papieskiego Wydziału Teologicznego w Warszawie. Ponadto w roku akademickim 2018/2019 proponujemy również **3-semesterne podyplomowe studia – Wychowanie do życia w rodzinie**, umożliwiające uzyskanie kwalifikacji do wykonywania zawodu nauczyciela wychowania do życia w rodzinie. Zajęcia odbywają się co tydzień w piątki i soboty. Dokumenty można składać **od 15 maja do 15 września 2018 roku** w sekretariacie Wydziału Katechetycznego Kurii Diecezji Radomskiej (26-600 Radom, ul. Malczewskiego 1). Prosimy PT. Księży Proboszczów o zgłaszanie osób świeckich i zakonnych, które są zainteresowane podjęciem studiów teologiczno-katechetycznych celem uzyskania kwalifikacji do nauczania religii w szkole.
 Ukończenie studiów teologiczno-katechetycznych w zależności od ich rodzaju umożliwia:
 – uzyskanie kwalifikacji do wykonywania zawodu nauczyciela religii w przedszkolach, szkołach podstawowych (studia podyplomowe) oraz szkołach średnich (studia magisterskie);
 – uzupełnienie przygotowania pedagogicznego i katechetycznego dla absolwentów teologii (np. brakujących przedmiotów katechetycznych oraz praktyk);
 – pogłębienie wiedzy teologicznej (dla osób, które nie są zainteresowane uczeniem religii w szkołach).
2. Dziękujemy PT. Katechetom: Księżom, Siostram zakonnym i Katechetom świeckim za zaangażowanie w całoroczną posługę katechetyczną w szkole i parafii. Dziękujemy za udział w organizowanych przez Wydział Katechetyczny konkursach plastycznych i wiedzy religijnej na wszystkich etapach edukacyjnych. Wyrażam podziękowanie za całoroczną pracę Wydziałowi Katechetycznemu: s. Julii Kalarus (sekretariat), Metodyczkom: p. Ewie Majcher i p. Jolancie Strojek, Księżom Wizytatorom: ks. Dariuszowi Frydrychowi, ks. Andrzejowi Gozdurowi, ks. Sławomirowi Molendowskiemu, ks. Stanisławowi Piekelnikowi i ks. Wojciechowi Wojtyłe za ich ofiarną i profesjonalną posługę.
3. Pragnę wyrazić podziękowanie wszystkim rejonowym i dekanalnym metodykom ds. katechezy za organizację spotkań formacyjnych w rejonie i przygotowanie oraz omówienie tzw. *lekcji otwartych* w dekanatach. Dziękuję wszystkim PT. Katechetom za udział w tzw. *katechezach otwartych* w ramach dekanatów, w których powinni uczestniczyć katechizujący z danego dekanatu: księża, siostry zakonne i katecheci świeccy.
4. Bardzo serdecznie dziękuję p. Justynie Adamczyk oraz osobom zaangażowanym w całoroczną troskę i poświęcenie dla diecezjalnej wspólnoty katechetów.
5. Zakończyliśmy **planowanie pracy na rok szkolny 2018/2019**. Prosimy o dołożenie wszelkich starań, aby nie powodować konfliktów i nieporozumień z dyrekcjami szkół, które są zobowiązane do przedstawienia planów pracy na następny rok szkolny w Wydziałach Edukacji. Wszelkie zmiany personalne i godzinowe po nominacjach księży neoprezbiterów i zmianach księży wikariuszy powinny być uzgadniane z Wydziałem Katechetycznym i księżmi wizytatorami.
6. Przypominam, że w czerwcu odbędą się **ostatnie dwie tury rekolekcji dla katechetów świeckich: 8-10 czerwca 2018 r. w Kalkowie/ErEMY i 15-17 czerwca 2018 r. – w Ośrodku Emaus-Turno k. Białobrzegów Radomskich**. Katecheci świeccy mają obowiązek każdego roku uczestniczyć w rekolekcjach zamkniętych.
7. Wszyscy katecheci otrzymali **Karty personalne**, zgodne z wymaganiami RODO do wypełnienia i przekazania do Wydziału Katechetycznego. Prosimy PT. Katechetów o uzupełnienie dokumentacji w Wydziale Katechetycznym. Dotyczy to: Karty personalnej, wykształcenia, studiów podyplomowych czy zdobycia dodatkowych kwalifikacji. Kserokopie dokumentów, np. dokument potwierdzający kolejny stopień awansu zawodowego, można przesłać pocztą lub osobiście. Każdy może zobaczyć, jakich dokumentów brakuje w jego teczce personalnej.
8. Od 7 sierpnia 2018 r. wydawane będą misje kanoniczne do nauczania religii katechizującym, którzy z różnych racji nie mają misji stałej. Misję do nauczania religii odbiera katechizującym ksiądz proboszcz parafii, na terenie której znajduje się szkoła. Misję może odebrać również osobiście katecheta, przedstawiając pisemną prośbę księdza proboszcza.
9. Zachęcamy do odwiedzin Wydziału Katechetycznego, celem odebrania właściwych zaświadczeń, dostarczenia zaległych dokumentów i uregulowania należności za „Zeszyty Formacji Katechetów”.
10. Przekazujemy PT. Katechetom numery podręczników do nauki religii obowiązujące w diecezji radomskiej, są one podane również na stronie internetowej Wydziału Katechetycznego: www.katecheza.radom.opoka.net.pl. Proszę PT. Katechetów, aby zapoznać się z linkiem na stronie internetowej Wydziału Katechetycznego: **Centrum edukacji katechetycznej**. Warto korzystać z informacji o podręcznikach i pomocy dydaktycznych.

FORMACJA KATECHETÓW – rok szkolny 2017/18

Na stronie internetowej Wydziału Katechetycznego są zamieszczone informacje o pomocach do katechezy. W wydawnictwie w Sandomierzu oraz księgarni św. Kazimierza w Radomiu są dostępne **NOWE PLANSZE KATECHETYCZNE I LITURGICZNE oraz PLYTY CD z pieśniami i piosenkami religijnymi w wersji karaoke**, które mogą służyć w katechezie na wszystkich etapach edukacyjnych.

11. Zgodnie z Uchwałą Komisji Wychowania Katolickiego Konferencji Episkopatu Polski, z dnia 14 lutego 2017 roku w sprawie obowiązywania „Podstawy programowej katechezy Kościoła katolickiego w Polsce”, w roku szkolnym 2018-2019 w klasie VII i VIII szkoły podstawowej stosuje się programy nauczania, podręczniki i inne materiały dydaktyczne do nauczania zatwierdzone dla klasy I i II gimnazjum. W diecezji radomskiej należy korzystać z podręczników do religii pod redakcją ks. Stanisława Łabendowicza. W klasie VII szkoły podstawowej stosujemy podręcznik dla klasy I gimnazjum pt. „Spotkanie ze Słowem” (nr AZ-31-01/10-RA-6/13), zaś w klasie VIII szkoły podstawowej – podręcznik dla klasy II gimnazjum pt. „Aby nie ustać w drodze” (nr AZ-32-01/10-RA-10/13).

Podręczniki do katechizacji szkolnej na rok szkolny 2018/2019 nie ulegną zmianom. W podręcznikach dla klasy VII i VIII zmienia się jedynie okładka, natomiast treść pozostaje z klasy I i II gimnazjum.

12. Z okazji zakończenia roku szkolnego 2017/2018 w parafiach organizujemy uroczyste nabożeństwa. Na Mszę świętą zapraszamy dyrekcję, nauczycieli i wychowawców oraz uczniów i rodziców. Chcemy wraz z gronem pedagogicznym i uczniami podziękować Bogu za podjęty i przeżyty trud pracy wychowawczej. Wyrażamy wdzięczność dla nauczycieli, wychowawców, katechetów i rodziców. Uczniów przygotowujemy do dobrego przeżycia spotkania z Bogiem w czasie wakacji.
13. **Zjazdy na rozpoczęcie nowego roku szkolnego 2018/19** odbędą się w Wyższym Seminarium Duchownym w Radomiu ul. Młyńska 23/25 w następujących terminach:
- **30 sierpnia 2018 r.** (czwartek), godz. 9.30 – **siostry zakonne i katecheci świeccy**;
 - **31 sierpnia 2018 r.** (piątek), godz. 9.30 – **księża i zakonnicy**.

Dyrektor Wydziału Katechetycznego
ks. Stanisław Łabendowicz

Radom, 17 maja 2018 r.

ZJAZDY KATECHETYCZNE - dla wszystkich uczących -

♦ OGÓLNODIECZJALNE

(6) 2 czerwca 2018 (sobota) godz. 9.30
(WSD, ul. Młyńska 23/25)

NA ROZPOCZĘCIE ROKU 2018-2019

(1) 30 sierpnia 2018 (czwartek) – siostry zakonne i katecheci świeccy, godz. 9.30 (WSD, ul. Młyńska 23/25)

(1) 31 sierpnia 2018 (piątek) – księża i zakonnicy, godz. 9.30 (WSD, ul. Młyńska 23/25)

REKOLEKCJE - dla katechetów świeckich -

8-10 czerwca 2018 r. – Kalków / Eremy

15-17 czerwca 2018 r. – Turno / Białobrzegi

► Koszt tegorocznych rekolekcji wynosi:

Czarna i Kalków – 100 zł;

Skarżysko-Kamienna – 110 zł;

Turno – 130 zł.

► Wraz z deklaracją wypełnioną **osobiście** w Wydziale Katechetycznym wpłacamy **zaliczkę** w wysokości 50 zł.

► Rekolekcje rozpoczynają się w piątek o godz. 18.00, a kończą w niedzielę ok. godz. 13.00 (także w Turnie).

DYŻURY WIZYTATORÓW I METODYKÓW

♦ Wydział Katechetyczny

Radom, ul. Malczewskiego 1, tel. 48-34 06 238 (sekretariat)

poniedziałek - piątek 9⁰⁰-13⁰⁰ s. Julia Kalarus

poniedziałek 9⁰⁰-13⁰⁰ ks. Dariusz Frydrych

wtorek 9⁰⁰-13⁰⁰ ks. Wojciech Wojtyła

środa 9⁰⁰-13⁰⁰ ks. Andrzej Gozdur, 14⁰⁰-16⁰⁰ ks. Sławomir Molendowski

czwartek 9⁰⁰-13⁰⁰ ks. Stanisław Piekiniak

piątek 9⁰⁰-13⁰⁰ ks. Wojciech Wojtyła; 14³⁰-15³⁰ p. Ewa Majcher, p. Jolanta Strojek

Ks. dyr. Stanisław Łabendowicz, tel. 48-34 06 239

środa i piątek w godz. 14³⁰-16⁰⁰, w dni spotkań czwartkowych od godz. 17⁰⁰

BIULETYN
KATECHE-
TYCZNY

Wydawca: Wydział Katechetyczny Kurii Diecezji Radomskiej. Adres: ul. Malczewskiego 1, 26-600 Radom, tel/fax 48-34 06 238; www.katecheza.radom.opoka.net.pl; e-mail: webmasterwydzial@poczta.opoka.org.pl